

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงประเมินผล (evaluative study) เพื่อศึกษาอุปสรรคการใช้โปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กของผู้ดูแลเด็กพัฒนาการช้าที่เข้ารับการรักษาในสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ ผู้ดูแลเด็กที่นำเด็กพัฒนาการช้ามาเข้ารับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยในสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์และเข้าร่วมในการใช้โปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กของสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์

กลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากสถิติของผู้ดูแลเด็กที่นำเด็กพัฒนาการช้ามาเข้ารับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยใน สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ และเข้าร่วมในการใช้โปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการเด็ก จำนวน 230 คน (สถิติเวชระเบียนปีงบประมาณ 2548) โดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane อ้างใน บุญใจ ศรีสถิตนรากร, 2544)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของกลุ่มประชากร (230 คน)

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง กำหนดให้เท่ากับ 0.05

ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 146 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างตามสะดวก (convenience sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

1. สามารถสื่อสารได้ด้วยภาษาไทย
2. ยินดีและให้ความร่วมมือในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ อายุ เพศ ศาสนา สถานภาพสมรส อาชีพ ระดับการศึกษา ความเกี่ยวข้องกับเด็ก ระยะเวลาในการดูแลเด็ก พัฒนาการเข้า ประสพการณ์ ในการดูแลเด็ก พัฒนาการเข้า

ส่วนที่ 2 อุปสรรคการของผู้ดูแลในการปฏิบัติตามโปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กเข้าที่เข้ารับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยใน สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ ซึ่งผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นจากการ ทบทวนวรรณกรรม แบบสอบถามประกอบด้วยคำถามจำนวน 31 ข้อ ข้อความครอบคลุมอุปสรรค ของผู้ดูแลเด็กในการปฏิบัติตามโปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 3 ด้าน คือ

1. ด้านความรู้	จำนวน 9 ข้อความ
2. ด้านทัศนคติ	จำนวน 12 ข้อความ
3. ด้านทักษะในการปฏิบัติ	จำนวน 10 ข้อความ

ลักษณะของแบบสอบถามแต่ละข้อมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ “ไม่เป็น” หรือ “เป็น”

คำตอบ ไม่เป็น หมายถึง ประเมินว่าข้อความนั้นไม่เป็นอุปสรรค

คำตอบ เป็น หมายถึง ประเมินว่าข้อความนั้นเป็นอุปสรรค

และสำหรับแบบประเมินค่าสำหรับใช้ตอบในข้อคำถามที่ตอบว่า “เป็น” แบ่งเป็น 3 ระดับได้แก่ มาก ปานกลาง น้อย โดย

คำตอบ มาก หมายถึง ประเมินว่าข้อความข้อนั้นเป็นอุปสรรคมาก

คำตอบ ปานกลาง หมายถึง ประเมินว่าข้อความข้อนั้นเป็นอุปสรรคปานกลาง

คำตอบ น้อย หมายถึง ประเมินว่าข้อความข้อนั้นมีอุปสรรคน้อย

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การหาค่าความตรงตามเนื้อหา (content validity)

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามอุปสรรคการใช้โปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความตรงตามเนื้อหา ผู้ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ

ประกอบด้วย อาจารย์ทางการแพทย์จิตเวช จำนวน 1 ท่าน แพทย์ผู้เชี่ยวชาญทาง จิตเวชและ พัฒนาการเด็ก จำนวน 1 ท่าน พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก จำนวน 3 ท่าน แล้วคำนวณหาค่าดัชนีความตรงของเนื้อหา (content validity index) ได้เท่ากับ 0.97 (ภาคผนวก ก) จากนั้นนำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability)

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและปรับปรุงแก้ไขตาม ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้ดูแลเด็กที่ใช้โปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการ จำนวน 10 คนซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ที่นำเด็กพัฒนาการช้ามาเข้ารับการรักษาที่แผนกผู้ป่วย ใน สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ แล้วนำมาคำนวณหาความสอดคล้องภายใน โดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.82 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้ (Polit & Hungler, 2001)

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างผ่านคณะกรรมการจริยธรรมของ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้วิจัยอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามโดยชี้แจงให้กลุ่ม ตัวอย่าง ทราบว่าจะนำข้อมูลที่ได้มาเสนอผลการศึกษาในภาพรวม และเก็บเป็นความลับเพื่อใช้ ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาเท่านั้นและชี้แจงถึงสิทธิที่จะตอบรับหรือปฏิเสธในการ เข้าร่วม การศึกษาในครั้งนี้ โดยไม่ต้องอธิบายเหตุผลใด ๆ ซึ่งไม่มีผลต่อการบริการพยาบาล หรือ การบำบัดรักษาที่จะได้รับแต่อย่างใดและประชากรสามารถออกจากการศึกษาในระหว่างดำเนินการ ได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลใด ๆ

การรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการศึกษา ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ทำหนังสือผ่านคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการ สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขออนุญาตเก็บข้อมูล กับผู้ดูแลเด็กที่เข้ารับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยใน สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์

2. เมื่อได้รับหนังสืออนุมัติจากผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ ผู้ศึกษาขอพบหัวหน้ากลุ่มการพยาบาล หัวหน้าตึกงานการพยาบาลผู้ป่วยใน สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้ศึกษาคำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามโดยคำนึงถึงความยินยอมของกลุ่มตัวอย่างเป็นหลัก โดยชี้แจงการพิทักษ์สิทธิให้แก่กลุ่มตัวอย่างด้วยการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล โดยผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลด้วยตนเองใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูล 1 เดือน ได้รับแบบสอบถามคืนครบ 146 ฉบับ

4. หลังได้รับแบบสอบถามคืน ผู้ศึกษาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามซึ่งครบถ้วนสมบูรณ์ทั้งหมด จำนวน 146 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ข้อมูลอุปสรรคของผู้ดูแลเด็กในการปฏิบัติตามโปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่มีพัฒนาการช้า วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ คำนวณหาค่าร้อยละเป็นรายชื่อ